

ਮਹੀਨਾਵਾਰੀ

ਯੰਗ ਫਾਰਮਰ

ਮੁੱਲ ₹ 20/-

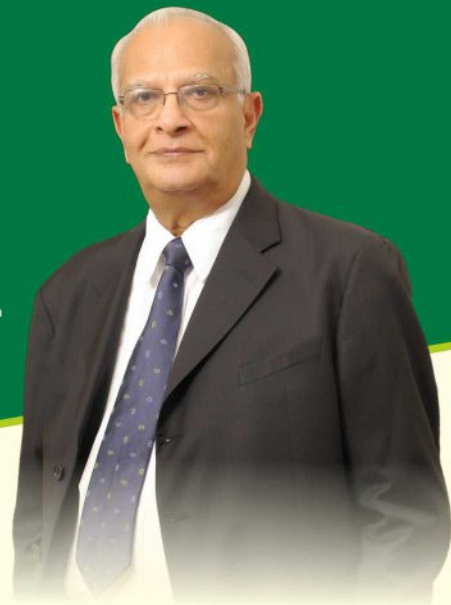
YOUNG FARMER

ਫਰਵਰੀ 2024

ਸੀਡ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ-ਕਮ-
ਕਿਸਾਨ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ
ਰੱਖੜਾ ਵਿਖੇ
20 ਮਾਰਚ ਨੂੰ

ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਸਾਲ ਨਰਗਿਸ ਆਪਣੀ ਬੇਨੂਰੀ ਪੇ ਰੋਤੀ ਹੈ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ ਚਮਨ ਮੇਂ ਦੀਦਾ ਵਰ ਪੈਦਾ

72ਵੇਂ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਤੇ ਯੂ ਪੀ ਐਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਾਜੂ ਸ਼ਰਾਫ ਨੂੰ 'ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਣ' ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜੂ ਸ਼ਰੇਫ ਸੂਝਵਾਨ ਤੇ ਮੁੱਦਬਰ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਹਨ। ਰਾਜੂ ਸ਼ਰਾਫ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਮੁਹਈਆ ਕਰਨ 'ਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਕਰਾਪ ਕੇਅਰ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵੱਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੈਸਟੀਸਾਈਡਜ਼ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਤੇ ਮਿਆਰੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੇਣ ਲਈ ਲਾਮਬੰਦ ਕੀਤਾ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਾਸਾਨੀ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੋਹਰੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਣਕ ਦੇ ਨਦੀਨ ਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਘਟਾ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਰੋੜਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਉਪਰੰਤ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਘਟਾਉਣ ਤੇ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪੱਛਮੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਸਾਹਿਤ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਛੱਪਵਾ ਕੇ ਵੰਡਿਆ। ਮਸ਼ੀਨੀ ਛਿੜਕਾਅ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲੀਅਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਹਈਆ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਪਾਹ ਨਰਮੇ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ 'ਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਸਾਲ ਗੁੱਲੀ ਡੰਡੇ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜੂ ਸ਼ਰਾਫ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੰਪਨੀ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਛਿੜਕਾਅ ਦੀ ਸਹੂਲੀਅਤ ਉਪਲੱਬਧ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਦੀਨ ਨਾਸ਼ਕ ਮੁਹਈਆ ਕੀਤੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਯੂ ਪੀ ਐਲ ਨੇ ਆਰਿਸਟਾ ਲਾਈਫ ਸਾਇੰਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਕੇ ਐਗਰੋ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ 5ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਬੀਜ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ 'ਐਡਵੈਂਟਾ' ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਅਰਜਨਟਾਈਨਾ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਥਾਈਲੈਂਡ ਆਦਿ ਮੁਲਕਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫਾਰਮ ਹਨ। ਜੋ ਵਧੇਰੇ ਝਾੜ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਹਾਈਬਿੰਡ ਬੀਜ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਹਈਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਾਜੂ ਸ਼ਰਾਫ ਬੜੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੀ ਐਮ ਕੇਅਰਜ਼ ਫੰਡ ਕੋਰੋਨਾ ਵਿੱਚ 75 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਰਾਜੂ ਸ਼ਰਾਫ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਅਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹਨ।

ਰਾਜੂ ਸ਼ਰਾਫ 90 ਸਾਲ ਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰ: 1933 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੋਂ 1972 'ਚ 'ਗੋਲਡ ਸ਼ੀਲਡ' ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਨੇ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਗਾਇਲਟੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। 'ਰਿਲਟਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪੁਰਸਕਾਰ', 'ਡਾ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਪੁਰਸਕਾਰ', 'ਭਾਰਤੀ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਕੌਂਸਲ ਤੋਂ 'ਲਾਈਫ ਟਾਈਮ ਅਚੀਵਮੈਂਟ ਪੁਰਸਕਾਰ' ਵੀ ਰਾਜੂ ਸ਼ਰਾਫ ਦੀ ਝੋਲੀ 'ਚ ਹਨ। ਰਾਜੂ ਸ਼ਰਾਫ ਨੂੰ 'ਪੌਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿੰਗ' ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਯੂ ਪੀ ਐਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਤੇ ਨਦੀਨ ਨਾਸ਼ਕ ਮੁਹਈਆ ਕਰ ਕੇ ਅਟੁਟ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਯੂ ਪੀ ਐਲ ਦੀ ਮਾਰਕਿਟ 'ਚ ਛਾਪ ਬੜੀ ਵਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਡਕਟ ਕਿਸਾਨ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਯੰਗ ਫਾਰਮਰ

ਫਰਵਰੀ 2024

1, ਸਰਹਿੰਦ ਰੋਡ,
ਸਾਹਮਣੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਪ੍ਰੈਸ, ਪਟਿਆਲਾ
ਫੋਨ : 0175-2364200

E-mail : youngfarmer@rediffmail.com
youngfarmer@glide.net.in

Regd. No. PB/PTA/0335/2024-2026

RNI No. PUNPUN/2000/3259

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਚੀਮਾ

ਸੰਪਾਦਕ : ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ

ਸਾਲ 24 ਅੰਕ 2

ਪੋਸਟਿੰਗ ਮਿਤੀ 26 ਫਰਵਰੀ 2024

ਕੀਮਤ : 20 ਰੁਪਏ

ਯੰਗ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੋ

* ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਕੇ ਆਈ ਸੀ ਏ ਆਰ - ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਨ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਝੋਨਾ, ਬਾਸਮਤੀ, ਕਣਕ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸੂਪਰੇ ਬੀਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ। ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਯੰਗ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਰੱਖੜਾ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਈ ਏ ਆਰ ਆਈ ਦੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਮੁਹਈਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾਓ।

* ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਈ ਏ ਆਰ ਆਈ ਵੱਲੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਅੰਬਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਬੂਟੇ ਲਗਾ ਕੇ ਫ਼ਸਲੀ - ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵੱਲ ਕਦਮ ਵਧਾਓ।

* ਤੁਸੀਂ ਖਰੀਦ ਤੇ ਹਾੜੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਸਬੰਧੀ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕਿਸਾਨ ਮੇਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪਾਂ 'ਚ ਆ ਕੇ ਖੇਤੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ - ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰ ਸਕੋਗੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੇਧ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਵਧਾ ਸਕੋਗੇ।

ਲਾਈਫ ਮੈਂਬਰਸ਼ੀਪ ਫੀਸ 1000/- ਰੁ.

ਅੱਜ ਹੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਓ

ਯੰਗ ਫਾਰਮਰ ਮੈਂਬਰਸ਼ੀਪ ਲਗਵਾ ਕੇ, ਜੋ ਖੇਤੀ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸੋਮਾ ਹੈ, ਦੀ ਕਾਪੀ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਲਾਭ ਉਠਾਓ।

ਯੰਗ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ, ਰੱਖੜਾ

(1, ਸਰਹਿੰਦ ਰੋਡ, ਸਾਹਮਣੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਪ੍ਰੈਸ ਪਟਿਆਲਾ)

ਫੋਨ : 0175-2364200, ਮੋ : 98143-28475

ਪ੍ਰਸਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਗਿਆਨ ਮੇਲਾ 28 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਰੱਖੜਾ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੈਂਪ 20 ਮਾਰਚ ਨੂੰ

ਗਿਆਨ ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਸੂਪਰੇ ਬੀਜ ਖੇਤੀ ਦਾ ਪੁਰਾ ਹਨ। ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਸਾਰ ਸੇਵਾ ਹੁਣ ਨਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਨਾ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦੇ ਸਬਜ਼ ਇਨਕਲਾਬ ਸਮੇਂ 6ਵੇਂ ਦਹਾਕੇ ਵਾਂਗ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਕੇ ਮੁਹਈਆ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਮੇਲਿਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਇਹ ਸੇਵਾ ਮੁਹਈਆ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੰਸਥਾਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਤੇ ਉਪ-ਕੁਲਪਤੀ ਡਾ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਉਣੀ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹਈਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੇ ਬੀਜ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਨ ਲਈ ਆਈ ਸੀ ਏ ਆਰ - ਇੰਡੀਅਨ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਪ੍ਰਸਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ 28 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਰੋਜ਼ਾ 1 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਗਿਆਨ ਮੇਲਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੀ 5 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਨਾਗ ਕਲ੍ਹਾ ਜਹਾਂਗੀਰ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਵਿਖੇ, 7 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਬੱਲੋਵਾਲ ਸੈਂਕੜੀ ਵਿਖੇ ਅਤੇ 12 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਕਿਸਾਨ ਮੇਲੇ ਲਗਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 18 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਫਰੀਦਕੋਟ, ਤੇ 22 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਰੋਣੀ (ਪਟਿਆਲਾ) ਵਿਖੇ ਅਤੇ 20 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਕਿਸਾਨ ਮੇਲੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਪੀ ਏ ਯੂ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਕਿਸਾਨ ਮੇਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਂਪਸ 'ਚ 14-15 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਲਗਾਇਆ ਜਾਏਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਯੰਗ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਸਮਤੀ ਕਿਸਮਾਂ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸੂਪ ਬੀਜ ਵੰਡਣ ਲਈ 20 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਆਈ ਏ ਆਰ ਆਈ - ਕਲੈਬੋਰੇਟਿਵ ਆਉਟਸਟੇਸ਼ਨ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਰੱਖੜਾ (ਪਟਿਆਲਾ - ਨਾਭਾ ਰੋਡ) ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੀਡ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ-ਕਮ-ਕਿਸਾਨ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ ਜਾਏਗਾ।

ਡਾ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ

ਇਹਨਾਂ ਕਿਸਾਨ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਜੋ ਕਿਸਾਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ, ਅੰਦਰਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਤੇ ਠੋਕੇ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਾਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਹੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਮੇਲੇ ਹੀ ਗਿਆਨ - ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਬੀਜ ਮੁਹਈਆ ਕਰਨ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਬੀਜਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਮੱਤ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਬੀਜ ਹੀ ਰਵਾਇਤੀ ਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਝਾੜ ਘਟ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬੀਜਾਂ ਦੀ ਮੰਡੀ ਬੜੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਤੇ ਪੇਚੀਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਅਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਬੀਜ ਆਮ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸਾਉਣੀ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਨਵੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਬੀਜ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਰਤ ਕੇ ਆਪਣੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ।

ਰਾਜਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕਾ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ

ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਸਮਾਰੋਹ 'ਚ ਰਾਜਪਾਲ ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ ਪ੍ਰੋਹਿਤ ਰਾਜਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕਾ ਨੂੰ "ਉੱਨਤ ਖੇਤੀ" ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

75ਵੇਂ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਸਮਾਰੋਹ ਮੌਕੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਬਿਸ਼ਨਪੁਰ ਛੰਨਾ (ਪਟਿਆਲਾ) ਦੇ ਅਗੁੰਵਦੂ ਕਿਸਾਨ ਰਾਜਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕਾ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਬਨਵਾਰੀ ਲਾਲ ਪ੍ਰੋਹਿਤ ਨੇ "ਉੱਨਤ ਖੇਤੀ" ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਨੁਰਾਗ ਵਰਮਾ, ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਗੌਰਵ ਯਾਦਵ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਐਸ ਐਸ ਪੀ ਵਰੁਣ

ਸ਼ਰਮਾ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਰਾਜਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕਾ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਹਿਰ ਮੁਕਤ ਖੇਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ। ਉਸ ਦੀ ਝੋਲੀ 'ਚ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਰਾਜ 'ਚ ਝੋਨੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਝਾੜ ਲੈਣ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ 'ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕਰਮਨ ਪੁਰਸਕਾਰ' ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਆਮਦਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਤਕਨੀਕਾਂ

ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਜੀ ਡੀ ਪੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਸੰ: 2023 -24 ਦੌਰਾਨ 7.3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਆਉਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਾਫੀ ਉੱਚਾ ਤਸੱਵਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੂਚਿਕ ਅੰਕ (ਸੈਂਸੇਕਸ) ਵੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬੜਾ ਸਿਖਰ ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 72000 ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਿਆ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਖੀਰਾ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ 620 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਤੇ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤਿ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 16 ਕਰੋੜ ਹੈ। ਗ਼ਰੀਬੀ ਬੜੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਘਟਣ ਦੀ ਦਰ ਸੰ: 2023 - 24 ਵਿੱਚ 0.3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਲਾਨਾ ਰਹੀ। ਫਿਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਆਮਦਨ 'ਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਖੇਤੀ ਦੀ ਜੀ ਡੀ ਪੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ 3.7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ

ਯੂ ਪੀ ਏ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ 3.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ। ਖੇਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਬੜਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ 45 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵੱਸੋਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਧੰਦੇ 'ਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਇਹ 55 60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕ ਖੇਤੀ 'ਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਖੇਤੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਅਮਾਦਨੀ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਕੇਵਲ 1.3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੁਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਆਧਾਰਿਤ ਸੂਬਾ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਹੰਡਣਸਾਰ ਖੇਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਆਮਦਨ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਭਾਵੇਂ ਅਨਾਜ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਸਿਖਰ ਤੇ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ 'ਚ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਖੇਤੀ ਜਿਣਸਾਂ ਦੀ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਡਾ. ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ

ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਵਧੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਖਪਤਕਾਰ ਪੱਖੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੁਣ ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੇ ਵੀ ਕੁੱਝ ਨਕੇਲ ਪਾ ਲਈ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਘਟਣਾ, ਛੋਟੇ ਤੇ ਕੰਢੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਮਤਵਾਤਰ ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ, ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਦਾ ਘਟਣਾ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ 'ਚ ਆ ਰਿਹਾ ਪ੍ਰੀਵਰਤਨ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਆਮਦਨ ਨ ਵਧਣ ਦੇ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਤਪਾਦਨ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਮਤਵਾਤਰ ਵਧਣਾ ਅਤੇ ਮੰਡੀ 'ਚ ਜਿਣਸਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਉਤਰਾਅ - ਚੜ੍ਹਾਅ ਵੀ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਅੱਜ ਕੱਲ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ 'ਚ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਭਜਣ ਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਰੁੱਚੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਅਲਹਿਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਖੇਤੀ ਖਰਚੇ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਜ, ਖਾਦ, ਕੀੜੇਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ, ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਦਿਹਾੜੀ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਤੇ ਸੰਦਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ ਵਧ ਕੇ ਬਹੁਤ ਉਪਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਖੇਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ। ਕਣਕ ਤੇ ਝੋਨਾ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਹਾੜੀ ਤੇ ਸਾਉਣੀ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ 'ਚ ਮਾਹਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੁਰਾਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਾਨ ਕੀਮਿਆਈ ਖਾਦ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਸਲੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਤੇ ਲੋੜ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚਾ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਬੀਜ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ। ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਬੀਜ ਦਾ ਵਰਤਣਾ, ਵੇਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਵਰਤਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਬੀਜ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਹੀ

ਦੂਜੀ ਸਮੱਗਰੀ ਆਪਣਾ ਅਸਰ ਦਿਖਾਏ ਗੀ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਬੀਜ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਝਾੜ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਬਿਜਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਝਾੜ ਵੱਧ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤਿੰਨ ਫ਼ਸਲੀ ਚੱਕਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਸਲ ਫਲੀਦਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਾਈਟਰੋਜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਘਟੇਗੀ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ 'ਚ ਬੱਚਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਜ਼ੀਰੋ ਟਿਲੇਜ, ਘੱਟ ਘੱਟ ਵਾਹੀ, ਵੱਟਾਂ ਤੇ ਬਿਜਾਈ, ਲੇਜ਼ਰ ਕਰਾਹੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪੱਧਰ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ ਖੁਹੰਦ ਦਾ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਤੇ ਵੱਟਤ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਕੇ ਪਾਣੀ ਤੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਫ਼ਸਲੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਨ 'ਚ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਖੇਤੀ

ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਚ ਸੰਤੁਲਤਾ ਲਿਆ ਕੇ ਵੀ ਖਰਚਾ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭੂਮੀ ਸਿਹਤ ਕਾਰਡ ਦੀ ਹਰ ਫ਼ਸਲ ਤੇ ਖਾਦ ਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਮਾਹਿਰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਉਣ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨੀਮ ਕੋਟੀਡ ਯੂਰੀਆ ਵੀ ਝਾੜ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਹਮਲਾ ਘਟਾਉਣ 'ਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਥੱਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਹਰ ਸਾਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਗਿਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਬਚਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਤੁਪਕਾ ਸਿੰਚਾਈ ਤੇ ਛਿੜਕਾਅ ਨਾਲ ਸਿੰਚਾਈ ਆਦਿ ਵਰਤੋਂ 'ਚ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਜਾਣ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਘੱਟ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ 'ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਸਿੰਚਾਈ ਯੋਜਨਾ' ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਣਾ ਕੇ ਘੱਟ ਪਾਣੀ ਵਰਤ ਕੇ ਵਧੇਰੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਿਆ

ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੈਵਿਕ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ 'ਚ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਪਸ਼ੂਆਂ ਅਤੇ ਕੀੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਣਾਏ ਵਰਮੀਕੋਪੋਸਟ ਰਾਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਬਾਈਓਡਕਟ ਜਿਵੇਂ ਫਲ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਗਲੇ ਸੜੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ ਖੁਹੰਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਈ ਪੀ ਐਮ (ਇੰਟੇਗਰੇਟਿਡ ਪੈਸਟ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ) ਵੀ ਕੀੜਿਆਂ ਮਕੌੜਿਆਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕਾਰਗਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਨ ਉਤਪਾਦਕਤਾ 'ਚ ਵਾਧਾ ਤਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਨ ਸਿਖਰ ਤੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਇਸ ਤੇ ਲੋੜ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਤੇ ਕੰਢੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 'ਕਸਟਮ ਹਾਇਰ' ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੋਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਕੰਮ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨ ਇਹਨਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ 'ਚ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਤੇ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਪਤ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਸੋਲਰ ਊਰਜਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਮਦਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਧੰਦੇ ਜਿਵੇਂ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣਾ, ਮੁਰਗੀ ਪਾਲਣਾ, ਬੱਕਰੀਆਂ ਜਾਂ ਭੇਡਾਂ ਪਾਲਣਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧੇਗੀ। ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਿੱਤਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਈਓਡਕਟ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਖਰਚੇ ਘਟਣਗੇ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਵਧੇਗੀ। ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਫ਼ਲਾਂ ਤੇ ਬਾਗਬਾਨੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਦ ਦੀਆਂ ਮੱਖੀਆਂ ਪਾਲਣਾ ਆਦਿ ਵੀ ਸਹਾਇਕ ਧੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਆਮਦਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਪੀ.ਆਰ.-126, ਸੁਪਰੀਮ 110, ਪੀ.ਆਰ.-127
ਅਤੇ ਪੂਸਾ ਬਾਸਮਤੀ-1847 ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਬੀਜ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਾਂ

ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਕੁਆਲਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ

ਤੁਹਾਡੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਸਾਡੀ ਸੇਵਾ
ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਤੁਸੀਂ ਕਰ ਸਕੋ ਭਰੋਸਾ

ਬੀਜ ਲੈਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ :

ਲਾਡੋਵਾਲ ਸੀਡਸ

ਜੀ.ਟੀ. ਰੋਡ, ਨੇੜੇ ਲਾਡੋਵਾਲ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ, ਲਾਡੋਵਾਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
ਮੋਬਾਈਲ : 9888896428, 9814376428, 9988700175

ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਬੀਜ ਉਤਪਾਦਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ
ਸ. ਹਰਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਲਾਡੋਵਾਲ ਸੀਡਸ)

LADHOWAL JAG FROZEN FOOD PVT. LTD.

AVAILABLE FOR RENT

FROZEN GREEN, PEAS FROZEN, MIXED VEGETABLES,
IQF CARROT, FRANCE BEANS, CAULIFLOWER ETC.

Hadbast No.109, Village Bonker Dogra, Ladhowal, Tehsil Ludhiana West, Ladhowal

email : ladhowalseeds93@gmail.com

M. 98592-00026, 98888-96428

YOUNG FARMERS ASSOCIATION PUNJAB

ਯੰਗ ਫ਼ਾਰਮਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਪੰਜਾਬ

ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼

YOUNG FARMERS ASSOCIATION PUNJAB

ਬਲਿਸਟਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ
ਸਕੱਤਰ-ਜਨਰਲ

ਡਾ. ਰਵੀ ਭੂਸ਼ਣ
ਖਜ਼ਾਨਚੀ

ਸਿਮਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਚੀਮਾ
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ
ਜੋਇੰਟ ਸਕੱਤਰ

ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ
ਡਾਇਰੈਕਟਰ

ਨੌਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ
ਡਾਇਰੈਕਟਰ

ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਡਾਇਰੈਕਟਰ

ਡਾ. ਅਕਸ਼ੈ ਤਾਲੁਕਾਰ
ਨੋਡਲ ਅਫਸਰ
ਆਈਏਆਰਆਈ-ਨੋਮੀਨੀ

ਵਿਜੇ ਸੇਤੀਆ
ਸਲਾਹਕਾਰ

ਰਾਜਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕਾ

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੜੀਆ

ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਸਲਾਹਕਾਰ

ਕਿਸਾਨ ਮੇਲਾ 14-15 ਮਾਰਚ ਪੀ.ਏ.ਯੂ. ਲੁਧਿਆਣਾ

ਬਾਸਮਤੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ

ਪੂਸਾ ਬਾਸਮਤੀ-1847 (ਪੀ ਬੀ-1509 ਤੇ ਪੀ ਬੀ-1692 ਦੀ ਸੋਧ)

ਬਾਸਮਤੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਨਵੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

ਪੂਸਾ ਬਾਸਮਤੀ-1885 (ਪੀ ਬੀ-1121 ਦੀ ਸੋਧ)

ਪੂਸਾ ਬਾਸਮਤੀ -1886 (ਪੀ ਬੀ 1401 ਦੀ ਸੋਧ)

ਝੋਨੇ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

ਪੀ ਆਰ- 126 (ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਬੀਜ) ਪੀ ਆਰ 131, ਬੀ ਆਰ-110

ਮੁੰਗੀ - ਐਸ ਐਮ ਐਲ 1827, ਬੀ ਆਰ -444, ਐੱਮ ਐਚ-1142 (ਮਾਂਹ-1008)

ਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ : ਮੱਕੀ ਜੇ-1006, ਅਫਰੀਕਰਨ ਟਾਲ,
ਬਾਜਰਾ ਐਫ ਬੀ ਸੀ-16, ਗਿੰਨੀ ਘਾਹ, ਮੱਕ ਚਰੀ ਅਤੇ
ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਬੀਜ ਅਤੇ ਪਨੀਰੀਆਂ ਖ੍ਰੀਦਣ ਲਈ ਮਿਲੋ

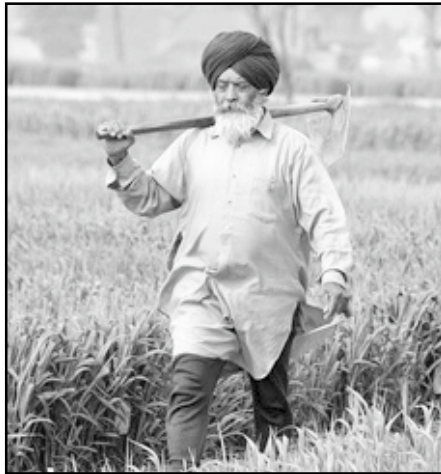
ਬਰਾਰ ਸੀਡਜ਼

ਸਾਹਮਣੇ ਪੀ.ਏ.ਯੂ. ਗੇਟ ਨੰ: 1, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਰੋਡ, ਲੁਧਿਆਣਾ
ਫੋਨ: 0161-2461723, 98140-97127, 98158-00034

ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਕਿਵੇਂ ਵਧਾਉਣ ?

ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁੱਲ ਭੂਗੋਲਿਕ ਰਕਬੇ ਦਾ 82 ਫੀਸਦੀ ਰਕਬਾ ਤਕਰੀਬਨ 41.3 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਵਾਹੀਯੋਗ ਰਕਬਾ ਬਿਜਾਈ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਲਗਭਗ 35 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਰਕਬੇ ਤੇ ਕਣਕ ਦੀ ਅਤੇ 31 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਰਕਬੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਝੋਨੇ, ਬਾਸਮਤੀ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤਕਰੀਬਨ 50 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਕਣਕ ਅਤੇ 72 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਔਸਤਨ ਝੋਨੇ ਦਾ ਝਾੜ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 1.45 ਤੋਂ 1.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਟ ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਠੱਕਾ 1.40 ਲੱਖ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਤੱਕ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਕਣਕ - ਝੋਨਾ ਫਸਲੀ - ਚੱਕਰ 'ਚ ਬੜੀ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਫੇਰ ਜੇ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹੜ੍ਹ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲ ਬੇਮੌਸਮੀ ਬਾਰਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪੱਕਣ ਵੇਲੇ ਅਖ਼ੀਰ ਮਾਰਚ 'ਚ ਜੇ ਸ਼ੀਟ ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਕਣਕ ਦਾ ਝਾੜ ਘਟਿਆ ਉਸ ਨਾਲ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਵੱਟ ਤੇ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੀੜੇ ਮਕੋੜਿਆਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੇ ਵੱਟ ਤ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਫੇਰ ਇਸ ਫ਼ਸਲੀ - ਚੱਕਰ 'ਚ ਬੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਖੱਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਘਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਕਰੀਬਨ 80-85 ਫੀਸਦੀ ਬਲਾਕਾਂ ਦਾ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਇਸ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਖੱਲੇ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਲਗਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਇੱਕੋ ਫ਼ਸਲੀ - ਚੱਕਰ ਤੋਂ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਬੜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਹੋਰ ਬਦਲਵੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਲੈਣ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਬੱਚਤ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ 'ਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇ।

ਫ਼ਸਲੀ - ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਫ਼ਲਾਂ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੋਲ ਹੈ। ਫ਼ਲਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਖੱਲੇ 97000 ਹੈਕਟੇਅਰ ਰਕਬਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੋਂ 21.5 ਲੱਖ ਟਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹ ਰਕਬਾ ਕੁੱਲ ਫ਼ਸਲੀ ਰਕਬੇ ਦਾ ਕੇਵਲ 2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ 48 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਕਬੇ ਤੇ ਇੱਕੋ ਫ਼ਲ ਕਿਨੂੰ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਨੂੰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਕੀਮਤ ਦਾ ਘਟਣਾ ਤੇ ਵਧਣਾ ਸੰਭਾਵਕ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਕਿਨੂੰ ਉਤਪਾਦਕ ਮੰਦੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ ਬਾਗ਼ਬਾਨਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਮੰਦੇ ਤੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਕੇ ਕਿਨੂੰਆਂ ਦੇ ਬਾਗ਼ ਵੀ ਪੁੱਟ ਦਿੱਤੇ। ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਖੱਲੇ ਵੀ ਹੋਲੀ - ਹੋਲੀ ਆਏ ਸਾਲ ਰਕਬਾ ਕੁੱਝ ਵਧ ਤਾਂ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਫ਼ਸਲੀ - ਚੱਕਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਫ਼ਸਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਬਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਝ ਬੂਝ ਨਾਲ ਜਾਣਨਾ ਅਤੇ ਵਰਤਣਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ ਤੇ ਸੁਰੰਗਾਂ ਹੇਠ ਬਿਜਾਈ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਅਪਣਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਹਰ ਮੌਸਮ 'ਚ ਉੱਗਾ ਕੇ ਆਮਦਨ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਅਗੇਤੀ - ਪਛੇਤੀ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਵੱਟ ਤ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਤਕਨੀਕੀ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਤਾਂ ਵਧਦੀ ਹੀ ਹੈ ਕੁਆਲਿਟੀ 'ਚ ਵੀ ਸੁਧਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਆਮਦਨ ਮੁਹਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਮਲਾ ਮਿਰਚ, ਟਮਾਟਰ ਅਤੇ ਖੀਰਾ ਤਕਨੀਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮੌਸਮੀ ਅਤੇ ਬੇ ਮੌਸਮੀ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਉਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਬੇ ਮੌਸਮੀ ਪਨੀਰੀ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਲਈ ਕੌਰਾ ਬੜਾ ਮਾਰੂ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਖੀਰਾ, ਬੋਗਣ ਅਤੇ ਸ਼ਿਮਲਾ ਮਿਰਚ ਜਿਹੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਲਈ। ਸੁਰੰਗਾਂ 'ਚ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਕੇ ਉਤਪਾਦਕ ਇਹਨਾਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਕੋਰੇ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੁਰੰਗਾਂ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ। ਉਹ ਥੋੜ੍ਹੇ ਰਕਬੇ ਤੋਂ ਹੀ ਵੱਧ ਕਮਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੂਲੀ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਉਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖੋਂ ਵੱਖ ਮੌਸਮ 'ਚ ਬੀਜਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਹ ਗਾਜ਼ਰ ਵੀ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਆਈ ਸੀ ਏ ਆਰ - ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਨ ਪੂਸਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਕਸਿਤ "ਪੂਸਾ ਵਰਿਸ਼ਤੀ" ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਉਤਪਾਦਕ ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗਾਜ਼ਰ 95 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਕ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੀ ਏ ਯੂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਗਾਜ਼ਰ ਦੀ 'ਪੰਜਾਬ ਬਲੈਕ ਬਿਊਟੀ' ਕਿਸਮ ਵਧ ਝਾੜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੱਕਣ ਨੂੰ 110 ਦਿਨ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਗਾਜ਼ਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੂਸਾ ਸੰਸਥਾਨ ਦੀ 'ਆਸਿਤੀ' ਕਿਸਮ ਦੀ ਗਾਜ਼ਰ ਵੀ ਕਾਲੇ ਰੰਗ

ਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ 250 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਤੰਬਰ - ਅਕਤੂਬਰ ਵਿੱਚ ਬੀਜ ਕੇ ਦਸੰਬਰ - ਜਨਵਰੀ ਵਿੱਚ ਪੁਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਿਆਜ਼ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਅਨੁਕੂਲ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਪਿਆਜ਼ ਦੀ ਪਨੀਰੀ 6 ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਖੇਤ ਵੀ ਛੋਟੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਣਕ ਝੋਨੇ ਦਾ ਫ਼ਸਲੀ - ਚੱਕਰ ਘੱਟ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਕਰੀਬਨ 65 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ 10 ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਖੇਤ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਲਈ ਵੀ ਲਾਹੇਵੰਦ ਨਹੀਂ। ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਖਰੀਦਣ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਘਾਟੇ 'ਚ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਸਟਮ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕਿਸਾਨ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਰ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਉਪਲੱਬਧ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ 4.95 ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਟਰੈਕਟਰ ਹਨ। ਜੇ ਸਾਲਾਨਾ 1000 ਘੰਟੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਲਦੇ। ਮਸਾਂ ਸਾਲ 'ਚ ਔਸਤਨ 250 ਤੋਂ 300 ਘੰਟੇ ਹੀ ਚਲਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਸਬਸਿਡੀ ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਬਸਿਡੀ ਦੇ ਚੱਕਰ 'ਚ ਜਿਹਨਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਇਹ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਲਾਹੇਵੰਦ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਬਹੁਤ ਕਿਸਾਨ ਉਪਾਰ ਲੈਣ ਵੱਜੋਂ ਖੇਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ, ਆੜਤੀਆਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਵਪਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਹ ਖੇਤੀ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਸਲਾਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੇਤੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਆਧੁਨਿਕ ਖੇਤੀ ਤਕਨੀਕਾਂ ਅਪਣਾ ਕੇ ਸਸਤੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਰ ਕੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਵੱਟ ਤ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਚੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਆਮਦਨ ਘਟਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਮਾਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਲਾਹੇਵੰਦ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਆਈ ਏ ਆਰ ਆਈ ਪੂਸਾ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਆਈ ਸੀ ਏ ਆਰ ਕਣਕ ਅਤੇ ਜੌਂ ਅਨੁਸੰਧਾਨ ਕੇਂਦਰ ਕਰਨਾਲ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨਿਤ

ਝੋਨੇ ਅਤੇ ਬਾਸਮਤੀ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ
 PB/1692 C/S, PB 1847 C/S, PB-1401 C/S,
 PB 1885 C/S, PR 126 F/S, PUSA 2090 T/L ਆਦਿ

ਖਾਲਸਾ ਸੀਡ ਫਾਰਮ

ਪੰਜਾਵਾ ਰੋਡ ਪਿੰਡ ਕੱਖਾਂ ਵਾਲੀ, ਬਲਾਕ ਲੰਬੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਮਲੋਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ (ਪੰਜਾਬ)
 ਮੋਬਾਇਲ : 9417513464, 9779098091
www.khalsaseedfarm.co.in
 You tube channel Farming information

ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ : ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ

ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ :

1. ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਚ ਬਣਾਉ ਜਿੱਥੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 6 ਘੰਟੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਬੂਟੇ ਆਪਣਾ ਭੋਜਨ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੈ ਸਕਣ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹੋ ਸਕੇ। ਛਾਂ ਵਿਚ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਪੂਰਬ ਜਾਂ ਦੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਹੋਵੇ।

2. ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਚੁੱਕਵਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਵਾਰਾ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਾਡੀ ਸਬਜ਼ੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ।

3. ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਜਾਊ ਅਤੇ ਪੱਧਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਰਹੇਗਾ ਜੇਕਰ ਆਪਾਂ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਪਰਖ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਕਰਵਾ ਲਈਏ।

4. ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਤੋਂ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਪੈਦਾਵਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਮੌਸਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸਬਜ਼ੀ ਲਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਸਬਜ਼ੀ ਉਗਾਈ ਜਾ ਸਕੇ।

5. ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਲਈ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਬੀਜ ਹਮੇਸ਼ਾ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਤਸਦੀਕਸ਼ੁਦਾ ਵਸੀਲੇ ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਲਉ। (ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਲਈ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕਿੱਟ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ)।

6. ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਵਿਚ ਰੂੜੀ ਦੀ ਖਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲੀ ਸੜੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਖਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਰਸਾਇਣਿਕ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

7. ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਸਬਜ਼ੀ ਦਾ ਫਸਲੀ ਚੱਕਰ ਬਣਾਉ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਆਰੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਖਾਲੀ ਨਾ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸਹੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਕਰੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵੱਟਾਂ ਤੇ ਲਗਾਉ ਪਰ ਵੱਟਾਂ ਚੌੜੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਕਰੋ। ਕੱਦੂ ਜਾਤੀ ਦੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਵਿਚ ਇਕ ਪਾਸੇ ਲਗਾਉ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਵਿਚ ਅਸਾਨੀ ਰਹੇ।

8. ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਵਿਚ ਘੀਆ ਕੱਦੂ, ਕਰੇਲਾ, ਸੇਮ ਫਲੀ, ਲੋਬੀਆ, ਸ਼ਲਗਮ, ਗਾਜਰ, ਮਟਰ, ਪੁਦੀਨਾ ਅਤੇ ਚਿਲਾਈ ਜ਼ਰੂਰ ਬੀਜੋ।

9. ਕੋਈ ਵੀ ਸਬਜ਼ੀ ਲਗਾਤਾਰ ਇਕੋ ਕਿਆਰੀ ਵਿਚ ਨਾ ਲਗਾਉ। ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਟਮਾਟਰ, ਮਿਰਚ ਅਤੇ ਬੈਂਗਣ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਇਕ ਕਿਆਰੀ ਵਿਚ ਨਾ ਬੀਜੋ।

10. ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਵਿਚ ਕੀੜੇ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਇਤਸੇਮਾਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸਪਰੇਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸਬਜ਼ੀ ਨਾ ਤੋੜੋ।

11. ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਗਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਉਹ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਉਗਾਓ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬੂਟਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਲ ਹੋਣ ਜਿਵੇਂ ਟਮਾਟਰ, ਮਿਰਚ, ਬੈਂਗਣ ਆਦਿ ਜਾਂ ਉਹ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਉਗਾਉ ਜੋ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਸਲਾਦ, ਪੱਤਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਆਦਿ।

12. ਬਗੀਚੀ ਵਿਚ ਬਿਜਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਜ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਟੀ ਜਾਂ ਗਲੀ ਸੜੀ ਰੂੜੀ ਨਾਲ ਢਕੋ। ਬਿਜਾਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵੱਧਰ ਵਿਚ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਬੀਜ ਦੀ ਵਧੀਆ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹੋ ਸਕੇ।

ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਦਾ ਮਾਡਲ

ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਸਬਜ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ = 300 ਗ੍ਰਾਮ

ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰ ਦੀ (2 ਬੱਚੇ, 2 ਜਵਾਨ) ਸਲਾਨਾ ਸਬਜ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ = 3.00 ਕੁਇੰਟਲ (ਲਗਭਗ)

ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ (36 ਵਰਗ ਮੀਟਰ) ਜੋ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਦਾ ਖਾਕਾ ਨਮੂਨੇ ਵੱਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਮੁਤਾਬਕ ਚੱਲਣਾ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੁਝ ਅਦਲਾ ਬਦਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਲ ਰਕਬਾ 6 ਮੀਟਰ ਲੰਬਾ 6 ਮੀਟਰ ਚੌੜਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਜਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। 36 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਇਸ ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਮਾਡਲ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ ਵੱਖ 27 ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਸਾਰੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਵਿਚ ਕੀੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ
ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਵਿਚ ਕੀੜਿਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਜੈਵਿਕ ਢੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਬਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੀ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੈਵਿਕ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਕੀੜਿਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੁਕਤੇ ਹਨ :

1. ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਉਹੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਚੁਣੋ ਜੋ ਕੀੜਿਆਂ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋਣ।

2. ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਬੀਜਣ ਜਾਂ ਪਨੀਰੀ ਲਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਚੁਣੋ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੀੜਿਆਂ ਦਾ ਹਮਲਾ ਘੱਟ ਹੋਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕੱਦੂ ਜਾਤੀ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਨਵੰਬਰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਕਰਨ ਨਾਲ ਫਸਲ ਭੁੰਡੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

3. ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਵਿਚ ਡਿੱਗੇ ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਦਬਾਓ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਿੰਡੀ, ਬੈਂਗਣ, ਟਮਾਟਰ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਮਿਰਚ ਦੇ ਕੀੜੇ ਅਤੇ ਫਲ ਦੀਆਂ ਮਖੀਆਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਸੁਰੰਗੀ ਕੀੜੇ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

4. ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸਿੰਚਾਈ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਕੀੜਿਆਂ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲੀ ਸੜੀ ਰੂੜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

5. ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਬੀਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਗਾਈ ਕਰਨਾ ਅਤੇ 23 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਧੁੱਪ ਲਗਾਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਇਸ ਨਾਲ ਵੀ ਕੀੜਿਆਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

6. ਕੁਝ ਕੀੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੁੰਡੀਆਂ ਜੋ ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਮਕੈਨੀਕਲ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਰੋਕਥਾਮ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹਨਾਂ ਸੁੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਨਾ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਰਜੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਬੂਟਾ ਹੀ ਖਾ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਿਵੇਂ : ਹਡਾ ਸੁੰਡੀ, ਤਮਾਕੂ ਦੀ ਸੁੰਡੀ, ਬੰਦ ਗੋਡੀ ਦੀ ਸੁੰਡੀ ਅਤੇ ਸਿਹਾਰ ਹਰੀ ਸੁੰਡੀ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ, ਸੁੰਡੀਆਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰੋ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਦਬਾਅ ਦਿਓ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੀੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪਰੇਅ ਦੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ।

ਰਸ ਚੂਸਣ ਵਾਲੇ ਕੀੜੇ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਵਲ ਆਕਰਸ਼ਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਤੇਲੇ, ਚੋਪਾ, ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਅਤੇ ਸੁਰੰਗੀ ਕੀੜੇ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਪੀਲੇ ਚਿਪਚਪੇ ਸਿਕੇਜ਼ੇ ਲਗਾਉ।

ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ ਵਿਚ ਫੁਹਾਰੇ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰਸ ਚੂਸਣ ਵਾਲੇ ਕੀੜੇ ਜਿਵੇਂ ਤੇਲਾ, ਚੋਪਾ, ਜੂੰ, ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦਿਲਪ੍ਰੀਤ ਤਲਵਾੜ, ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਈਦ ਅਬਦੁਲ ਹਮੀਦ ਪਟੇਲ

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਤੇ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਨੇ ਯੰਗ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਨਾਰਥ ਵੈਸਟ ਟਾਈਮਜ਼ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼, ਸਾਹਮਣੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਪ੍ਰੈੱਸ, ਸਰਹੰਦ ਰੋਡ, ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਛਪਵਾ ਕੇ, 1 ਸਰਹੰਦ ਰੋਡ, ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ।
ਸੰਪਾਦਕ : ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ

ਗਰਮੀਆਂ 'ਚ ਜ਼ਹਿਰ ਮੁਕਤ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ?

ਸਿਹਤ ਪੱਖੋਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਖਾਣੀਆਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਾਲ ਇਨਸਾਨ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਰੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਦਾ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਨਿਊਟਰੀਸ਼ਨ ਹੋਦਰਾਬਾਦ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ 300 ਗ੍ਰਾਮ ਸਬਜ਼ੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਰਜੀਹਨ 120 ਗ੍ਰਾਮ ਪੱਤਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, 90 ਗ੍ਰਾਮ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ 90 ਗ੍ਰਾਮ ਹੋਰ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਖਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹੁਣ ਗਰਮੀਆਂ 'ਚ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫਰਵਰੀ - ਮਾਰਚ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਘੀਆ, ਚੌਪਨ ਕੱਦੂ ਅਤੇ ਕਾਲੀ ਤੋਰੀ ਬੈਂਡਾਂ ਤੇ ਬੀਜਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਮਰਲਾ (25 ਵਰਗ ਮੀਟਰ) ਰਕਬੇ ਲਈ 12-12 ਗ੍ਰਾਮ ਬੀਜ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਜਿਸ ਕੋਲ ਜਗ੍ਹਾ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਰੋਲਾ, ਲੋਥੀਆ, ਡਿੰਡੀ ਆਦਿ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਬੀਜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 60 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਮਰਲਾ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਤਰ ਅਤੇ ਖੀਰਾ 6 ਗ੍ਰਾਮ ਬੀਜ ਨਾਲ ਵੀ ਇੱਕ ਮਰਲੇ 'ਚ ਬੈਂਡਾਂ ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਿਰਚ ਤੇ ਸ਼ਿਮਲਾ ਮਿਰਚ ਦਾ ਵੱਟਾਂ ਤੇ ਲਗਾਉਣ ਲਈ 1. 25 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਮਰਲਾ ਬੀਜ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਝ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪਨੀਰੀ ਵੱਟਾਂ ਤੇ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਖਰਬੂਜ਼ਾ ਵੀ ਅੱਜ - ਕੱਲ੍ਹ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ 10 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਮਰਲਾ ਬੀਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਿਸਾਨ ਵਪਾਰਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਰਾਬਤਾ ਤਾਂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਸੰਬੰਧੀ ਅਗਵਾਈ ਲੈਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਵਾਣੇ ਬਹੁਤੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਘਰਾਂ 'ਚ ਵਰਤਣ ਲਈ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਉਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਗਬਾਨੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਾਰ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਅਗਵਾਈ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਾਇਤ ਕਿ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਉਗਦੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਰਹੇ। ਤਿੰਨ ਮਰਲੇ 'ਚ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਬਜ਼ੀ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਸਬਜ਼ੀ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕਦੇ ਬਾਗਿਸ਼ਾਂ ਤੇ ਕਦੇ ਮੌਸਮ ਦੀ ਕਰੋਪੀ ਕਾਰਨ ਇਹ ਜ਼ਾਇਆ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਬੀਜ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਅਦਾਰਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਗਬਾਨੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਤੇ ਬਲਾਕਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰਾਂ ਜਾਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੋਂ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਈ ਸੀ ਏ ਆਰ - ਇੰਡੀਅਨ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਵੀ ਸ਼ੁੱਧ ਬੀਜਾਂ ਦੀ ਕਿੱਟਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਹਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਲਾਈਨ ਅਤੇ ਪੌਦੇ ਤੋਂ ਪੌਦੇ ਦਾ ਫ਼ਾਸਲਾ ਸਹੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਰਲੇ ਵਿੱਚ 400 ਕਿੱਲੋਗ੍ਰਾਮ ਗਲੀ -ਸੜੀ ਰੂੜੀ ਦੀ ਖਾਦ ਜਾਂ 100 ਕਿੱਲੋਗ੍ਰਾਮ ਵਰਮੀ ਕੰਪੋਸਟ ਪਾ ਕੇ ਮਿਕਸ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਹਨਾਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪਨੀਰੀ ਲਗਦੀ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਨੀਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਰਸਰੀ ਜਾਂ ਸੈਂਟਰ ਆਫ਼ ਐਕਸਲੈਂਸ (ਸਬਜ਼ੀਆਂ), ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਾਲੰਧਰ ਤੋਂ ਲੈਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਕੀ ਫ਼ਸਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਥੱਲੇ ਰਕਬਾ ਥੋੜ੍ਹਾ - ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੀ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਤਿੰਨ ਕੁ ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਘੱਟ ਰਕਬਾ ਇਕੱਲੇ ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਥੱਲੇ ਹੈ। ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਖਪਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਲੂਆਂ ਦਾ ਬੀਜ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹਨ ਪੀ ਏ ਯੂ ਅਤੇ ਆਈ ਏ ਆਰ ਆਈ ਵੱਲੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਕੀੜੇ ਮਕੋੜਿਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੋਵੇ। ਆਮ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬੀਜ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਪਨੀਰੀ ਦੀ ਕਵਾਲਿਟੀ ਵਧੀਆ ਹੋਣ ਤੇ ਮੁਨਹਸਰ ਹੈ। ਟਮਾਟਰ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਮਿਰਚ, ਬੈਂਗਣ, ਮਿਰਚ ਆਦਿ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਪਨੀਰੀ ਤੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਪਾਰਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਪਨੀਰੀ ਪੌਲੀ ਹਾਊਸ, ਨੌਟ ਹਾਊਸ, ਨੀਵੀਂ ਸੁਰੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਆਦਿ ਵਿਧੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਛੋਟੇ ਸਬਜ਼ੀ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਲਈ ਨੀਵੀਂ ਸੁਰੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਹੁਤ ਢੁੱਕਵੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਪਨੀਰੀ ਦੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਾਗਤ ਘੱਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਉਗਾਈ ਪਨੀਰੀ ਦੀ ਰੱਖ-ਰੱਖਾਵ ਵੀ ਆਸਾਨ ਹੈ।

ਸਬਜ਼ੀਆਂ 'ਚ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਖੁਰਾਕੀ ਤੱਤ ਵਧੀਆ ਝਾੜ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਹਮੀਅਤ

ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਤ ਦੀ ਘਾਟ ਆਉਣ ਨਾਲ ਝਾੜ ਘਟਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਘਾਟੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਮੂਲੀ, ਡਿੰਡੀ, ਮਿਰਚ, ਫੁੱਲ ਗੋਭੀ ਅਤੇ ਗਾਂਜਰ ਵਿੱਚ ਨਾਈਟਰੋਜਨ ਦੀ ਘਾਟ ਆਮ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੂਟਿਆਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਰੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਅਤੇ ਫੁੱਲ-ਫੁੱਲ ਘਟ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਪੌਦਿਆਂ ਦਾ ਕੂਲਾਪਨ ਵੀ ਘਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਈਟਰੋਜਨ ਅਤੇ ਰੂੜੀ ਖਾਦ ਸਹੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਡਿੰਡੀ ਵਿੱਚ ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਦੀ ਘਾਟ ਆਮ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਬਿਜਾਈ ਸਮੇਂ ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਵਾਲੀ ਖਾਦ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮਿਰਚ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਹੇ ਦੀ ਘਾਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਫੈਰਸ ਸਲਫੇਟ ਘੋਲ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਘੋਲ ਦੇ 2-3 ਛਿੜਕਾਅ ਹਫ਼ਤੇ-ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਨ। ਖੁਰਾਕੀ ਤੱਤਾਂ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਾਗਬਾਨੀ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਤਾਂ ਜੋ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਸਬੰਧੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪਤਾ ਲਗ ਸਕੇ ਅਤੇ ਘਾਟ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਕੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਆਮ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬੜੀ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹਨ। ਉਤਪਾਦਕ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਕੇ ਤੁਰੰਤ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਤੋੜ ਕੇ ਮੈਡੀਕਰਨ ਲਈ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਾਗਬਾਨੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਰਿਟਾ.) ਡਾ. ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੇਸੀ ਇਲਾਜ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਰੋਕਥਾਮ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉੱਲੀ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਉਹ 4 ਦਿਨ ਪੁਰਾਣੀ ਲੱਸੀ 15 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੀੜੇ ਮਕੋੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ 2 ਕਿੱਲੋ ਲਸਣ, 1 ਕਿੱਲੋ ਅਦਰਕ ਅਤੇ 1 ਕਿੱਲੋ ਹਰੀ ਮਿਰਚ ਪੀਸ ਕੇ ਅਤੇ ਕਪੜਾ ਛਾਣ ਕਰ ਕੇ 15 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਾਇਰਸ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਇੱਕ ਲਿਟਰ ਗਊ ਮੂਤਰ, ਇੱਕ ਲਿਟਰ ਦੁੱਧ, 15 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੀੜੇ ਮਕੋੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ 1 ਕਿੱਲੋ ਨੀਮ ਦੇ ਪੱਤੇ 20 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਉਬਾਲ ਕੇ ਫਿਰ ਪਾਣੀ ਠੰਢਾ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ 200 ਗ੍ਰਾਮ ਸ਼ੱਕਰ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਛਿੜਕਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਉਂਕ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ 20 ਗ੍ਰਾਮ ਹਿਗ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਕੱਪੜੇ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ ਖਾਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

‘ਅਜੀਤ’ ਦੇ ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ

ਲੇਹਲ ਸੀਡ ਫਾਰਮ

ਦਲਮੇਸ਼ ਨਗਰ ਫਿਲੋਰ, (ਜਲੰਧਰ)

ਝੋਨੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਸੁਧਰੇ ਬੀਜ ਖਰੀਦ ਕੇ ਝਾੜ ਵਧਾਓ

- ਪੀ ਆਰ 121, ਪੀ ਆਰ 122,
- ਪੀ ਆਰ 126, ਪੀ ਆਰ 127,
- ਪੀ ਆਰ 128, ਪੀ ਆਰ 130 (ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ)

ਪੀ ਬੀ 1847 (ਸਰਟੀਫਾਇਡ)
ਪੀ ਬੀ 1885, ਆਰ 110

ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ

ਸੰਪਰਕ ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ : 98883-83514,
98141-83514, 01826-291104

Maharani®

Basmati Rice • أرز بسمتي

أرز مناسب لمرضى السكري

Rice Suitable for Diabetics

الأرز الأفضل للجميع

GOOD FOR ALL

Chaman Lal Setia Exports Ltd.

(A Govt. Recognised Star Export House with ISO 9001 : 2008 & HACCP Certification)

Corporate Office:

408, Krishna Apra Square, Netaji Subhash Place, New Delhi - 110034, India
Fax : +91-11-47041409, E-mail : maharanirice@airtelmail.in

Works & Processing Unit:

Kaithal Road, Near Central Jail, Karnal-132001, Haryana, INDIA, Fax: +91-184-2291067,
Visit us: www.futurerice.com / www.maharanirice.com

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਰੋਸ ਕਿਵੇਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਏ?

ਕਿਸਾਨ ਦੁਖੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀ ਗੰਭੀਰ ਸੰਕਟ 'ਚ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਧਰੋਣੇ ਲਾ ਕੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਤੋ ਰੋਲਾਂ ਆਦਿ ਰੋਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਝੋਨਾ, ਕਣਕ ਦਾ ਫ਼ਸਲੀ - ਚੱਕਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਹਰ ਸਾਲ ਥੱਲੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਬਲਾਕਾਂ 'ਚ ਤਾਂ ਨਵੇਂ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਕੱਪ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਹਰ ਡੂੰਘੇ ਕਰਨੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ਕਤੀ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਵਧੇਰੇ ਨਾਈਟਰੋਜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਝੋਨੇ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਥੱਲੇ ਰਕਬਾ ਘਟੇ। ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ। ਮਾਰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 10 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਰਕਬਾ ਝੋਨੇ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਬਲਿਉ ਘਟਾਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਖੁਦ ਵੀ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਖਪਤ ਘਟਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਝੋਨੇ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਹਰ ਸਾਲ ਵਧਦੇ ਵਧਦੇ 31 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਨੂੰ ਛੂਹ ਗਈ ਹੈ। ਸਬਜ਼ ਇਨਕਲਾਬ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰ: 1960 - 61 ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ 2.27 ਲੱਖ ਹੈਕਟੇਅਰ ਰਕਬੇ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਰਾਹੇ ਨਾਲ ਪੱਧਰ ਕਰਵਾਇਆ ਕੁੱਝ ਪਾਣੀ ਦੀ ਖਪਤ ਘਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਟਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਜਾਈ ਵਾਲੇ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕੁੱਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਝਾੜ ਵੀ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਰਾਹਾ ਬੜਾ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਰ ਕਿਸਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਕਿਸਾਨ ਫ਼ਸਲੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਲਿਆਉਣ ਸੰਬੰਧੀ ਸੋਚਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਝੋਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਤਰਾਸ਼ਾ ਪਾਣੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਝੋਨੇ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ 'ਚ ਟਿਊਬਵੈੱਲਾਂ ਲਈ 8 ਘੰਟੇ ਬਿਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਮਤਲਬਤਰ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਚੱਲਣ ਤਾਂ ਵੀ ਹਰ ਫਾਲਤੂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਡੀਜ਼ਲ ਫੁਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਜੈਨਰੇਟਰ ਚਲਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰ: 2023 - 24 ਦੌਰਾਨ 2203 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਮਿਲੀ ਜੋ ਭਾਵੇਂ ਏ 2 + ਐਫ ਐਲ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨਾਲ ਕੱਢੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ ਪਰ ਖੇਤੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ। ਉੱਝ ਪੰਜਾਬ ਨੇ 2023 - 24 ਦੌਰਾਨ ਕੇਂਦਰੀ ਚੱਲ ਭੰਡਾਰ 'ਚ 41 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 124 ਲੱਖ ਟਨ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰੀਦ ਦਸੰਬਰ 2023 ਤੱਕ 299 ਲੱਖ ਟਨ ਦੀ ਸੀ।

ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ

ਅਪਨਾਉਣਗੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਘਟੇਗਾ ਅਤੇ ਪਹਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵੀ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਡਾ. ਗੋਸਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ 23 ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਤਾਂ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਣਕ ਤੇ ਝੋਨੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਫ਼ਸਲ ਤੇ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਫ਼ਸਲੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਆਉਣਗੇ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਿਵੇਂ ਛੱਡਣਗੇ ?

ਡਾ. ਐਮ ਐਸ ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਜੋ ਚੋਟੀ ਦੇ ਖੇਤੀ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪੁਰਸਕਾਰ 'ਭਾਰਤ ਰਤਨ' ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਚ ਜੋ ਨਿਰਾਸ਼ਾ, ਵਿਰੋਧਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ, ਉਹ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੀ ਏ ਯੂ ਦੇ ਉੱਪ ਕੁਲਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਤੇ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ 6 ਫ਼ਸਲਾਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਹੌਲੀ - ਹੌਲੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਪਨਾਉਣਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਫ਼ਸਲੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਖ਼ਤਮ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੀ 2 + 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਟੱਬਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲੋਬ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਲਾਗਤ ਦਾ ਸੂਚ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ) ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਮੁਕਰਰ ਕਰਨ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰੋ ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਹੋਰ ਦੂਜੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਵੀ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਗੌਰ ਕਰਕੇ ਮੰਨਣ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਖੇਤੀ ਖੋਜ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਖਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਨ 'ਚ ਆ ਰਹੀ ਤਬਦੀਲੀ, ਜ਼ਮੀਨ ਥੱਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਥੱਲੇ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਫ਼ਸਲੀ - ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪ੍ਰੋ. ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਖਰਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਵਧਾ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਸਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗੋਸਲ ਉੱਪ ਕੁਲਪਤੀ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ

ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਤੇ ਆਏ ਸਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਖਰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਰੱਖੀ ਜਾਏ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਬਜਟ ਵਧਾਉਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਰੋਸ ਦੂਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡਾ. ਐਮ ਐਸ ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਜੋ ਚੋਟੀ ਦੇ ਖੇਤੀ ਵਿਗਿਆਨੀ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪੁਰਸਕਾਰ 'ਭਾਰਤ ਰਤਨ' ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਚ ਜੋ ਨਿਰਾਸ਼ਾ, ਵਿਰੋਧਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ, ਉਹ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੀ ਏ ਯੂ ਦੇ ਉੱਪ ਕੁਲਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਤੇ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ 6 ਫ਼ਸਲਾਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਹੌਲੀ - ਹੌਲੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਪਨਾਉਣਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਫ਼ਸਲੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਖ਼ਤਮ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੀ 2 + 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਟੱਬਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲੋਬ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਲਾਗਤ ਦਾ ਸੂਚ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ) ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਐਮ ਐਸ ਪੀ ਮੁਕਰਰ ਕਰਨ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰੋ ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਹੋਰ ਦੂਜੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਵੀ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਗੌਰ ਕਰਕੇ ਮੰਨਣ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਖੇਤੀ ਖੋਜ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਖਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਨ 'ਚ ਆ ਰਹੀ ਤਬਦੀਲੀ, ਜ਼ਮੀਨ ਥੱਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਥੱਲੇ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਫ਼ਸਲੀ - ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪ੍ਰੋ. ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਖਰਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਵਧਾ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਤੇ ਆਏ ਸਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਖਰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਰੱਖੀ ਜਾਏ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਬਜਟ ਵਧਾਉਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਰੋਸ ਦੂਰ ਹੋਵੇਗਾ।

पूसा कृषि संस्थान दिल्ली के द्वारा विकसित

**सीधी बिजाई की नई किस्में
PB-1979 (1121), PB-1985 (1509)**

MH 1142 मूंग की नई किस्म

12 क्विंटल प्रति एकड़ पैदावार, 60 दिन में तैयार

सुपर गोल्ड 633

आचार वाला मक्का मिठास वाला 65 दिन में तैयार

सुपर गोल्ड 301

5 बार कटाई देने वाली मीठी ज्वार की नई किस्म

सुपर गोल्ड, करनाल सीड फार्म

राधे कृष्णा फार्म हाऊस, पाल नगर, काछवा रोड, नजदीक शिव मन्दिर, C.S.S.R.I FARM के सामने, करनाल (हरियाणा)

मो : 9417200752, 8053388841

ਐਗਰੋ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਸੰਬੰਧੀ ਕੁੱਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲਾਂ

ਮਿਆਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਮਿਲਾਵਟ ਅਤੇ ਗ਼ਲਤ ਢੰਗਾਂ ਤੋਂ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਲਾਗੂ ਹਨ। ਏਗਮਾਰਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਪਜਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰੇਡਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਰਕਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਏਗਮਾਰਕ ਦੇ ਮਿਆਰ ਗ੍ਰੇਡ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਕ ਗੁਣਵੱਤਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਉਤਪਾਦਕ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਿਆਰ ਪ੍ਰਦਾਨ

ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਪੁੰਜ ਦੁਆਰਾ 0.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਵੇਵਿਲਡ ਕਰਨਲ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਅਤੇ ਅਪੂਰਣ ਕਰਨਲ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 3 ਅਤੇ 2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਦਾਣੇ ਦਾ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਰੰਗ ਇੱਕਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਰੰਗ ਬੀਜ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁੰਜ ਅਤੇ ਅਫਲਾਟੋਕਸਿਨ 30 ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਇਹ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਫ ਐਸ ਐਸ ਏ ਆਈ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ

ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਪੱਧਰ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਵਪਾਰੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਮਿਆਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਖਪਤਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਉਪਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ, 205 ਖੇਤੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਗ੍ਰੇਡ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨਾਜ, ਦਾਲਾਂ, ਤੇਲਬੀਜ, ਫਲ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਕਰੀਮਰੀ ਮੱਖਣ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਤੇਲ, ਮਸਾਲੇ, ਸ਼ਹਿਦ, ਕਣਕ ਦਾ ਆਟਾ, ਬੇਸਨ, ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਐਫ ਐਸ ਐਸ ਏ ਆਈ ਅਤੇ ਏਗਮਾਰਕ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗੁਣਵੱਤਾ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਏਜੰਸੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਲਾ ਬਦਲੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਫ ਐਸ ਐਸ ਏ ਆਈ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਫੂਡ ਸੇਫਟੀ ਐਂਡ ਸਟੈਂਡਰਡਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, ਜੋ 2008 ਵਿੱਚ ਫੂਡ ਸੇਫਟੀ ਐਂਡ ਸਟੈਂਡਰਡਜ਼ ਐਕਟ 2006 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਪਤ ਕੀਤੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਜਾਂ ਮਿਆਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੀਆਂ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਉੱਪਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਵੱਛ ਅਤੇ ਖਪਤ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। ਭੋਜਨ ਜਾਂ ਫੂਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਰੇਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ, ਨਿਰਮਾਣ, ਵੰਡ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੈਕਿੰਗ, ਨੂੰ ਐਫ ਐਸ ਐਸ ਏ ਆਈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਧ ਐਫ ਐਸ ਐਸ ਏ ਆਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਗਰੋ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਗੁਣਵੱਤਾ ਮਾਪਦੰਡ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਣਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਰਨਲ ਦਾ ਟੈਸਟ ਭਾਰ 75-80 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ (ਹੈਕਟੋਲੀਟਰ ਆਧਾਰ) ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੁੱਕੇ ਭਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੁੱਲ ਸੁਆਹ 2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁੱਕੇ ਭਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਗਲੂਟਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਣਕ ਦੀ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ ਸੀਮਾ 1-3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਹੋਏ ਅਨਾਜਾਂ ਵਿੱਚ 2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਭੂਰੇ ਅਤੇ ਧੱਬੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 2 ਅਤੇ 4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸੁੱਕੇ ਅਤੇ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਦਾਣੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 4 ਅਤੇ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਜੈਵਿਕ ਬਾਹਰੀ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ ਦੀ

ਭੋਜਨ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਏਗਮਾਰਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਮਿਆਰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

- ਸੰਧਿਆ, ਮਨਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਐਮ ਐਸ ਆਲਮ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਅਤੇ ਫੂਡ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ

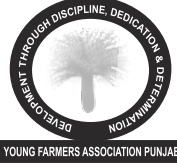
ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਬੀਜ ਉਤਪਾਦਕ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੜੀਆ ਆਈ.ਸੀ.ਏ.ਆਰ.-ਭਾਰਤੀ ਕਣਕ ਸੋਧ ਸੰਸਥਾਨ ਕਰਨਾਲ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨਿਤ

ਝੋਨੇ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ	PB-1692 C/S	PR-126 C/S
	PB-1509 C/S	PR-127 C/S
	PB-1885 C/S	PR-127 F/S
	PB-1121 C/S	PR-128 F/S
	PB-1718 C/S	PR-130 F/S
	PB-1847 C/S	PR-124 F/s
	PR-126 F/S	

ਸੋਨਾ ਮੋਤੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬੀਜ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਦੀਨ-ਨਾਸ਼ਕ ਤੇ ਕੀੜੇਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਵੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ।

ਜੜੀਆ ਸੀਡ ਸਟੋਰ

ਅਮਲੋਹ (ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ)
ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੜੀਆ, ਪ੍ਰੋਪਰਾਇਟਰ
Ph : 01765-230766 (O) 98-140-31866

ਯੰਗ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਡ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ
ਕਮ ਕਿਸਾਨ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ 'ਚ ਆਉਣ ਲਈ ਸੱਦਾ-ਪੱਤਰ
ਆਈ ਸੀ ਏ ਆਰ - ਆਈ ਏ ਆਰ ਆਈ-
ਕੋਲੈਬੋਰੇਟਿਵ ਆਊਟਸਟੇਸ਼ਨ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਰੱਖੜਾ
(ਜੇ ਡਾ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਮਾਰਗ - (ਪਟਿਆਲਾ-ਨਾਭਾ ਸੜਕ) ਤੇ 13ਵੇਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੇ ਹੈ)
ਵਿਖੇ

20 ਮਾਰਚ 2024 ਦਿਨ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ

ਸੀਡ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ-ਕਮ-ਕਿਸਾਨ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ
ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੂਸਾ ਬਾਸਮਤੀ-1885, ਪੂਸਾ ਬਾਸਮਤੀ-1886, ਪੂਸਾ ਬਾਸਮਤੀ-1847, ਪੂਸਾ ਬਾਸਮਤੀ-6
(ਪੂਸਾ-1401) ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬੀਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ। ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਬਾਸਮਤੀ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ
ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬੀਜ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਫਲ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅੰਬਾਂ ਦੀਆਂ ਮਧਰੀਆਂ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਬੂਟਿਆਂ ਲਈ ਬੁਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
ਬੀਜ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲਉ (First Come First Serve) ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਵਧੇਰੇ ਝਾੜ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕਿਸਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਡੀ ਬੀ ਡਬਲਿਊ 303, ਡੀ ਬੀ
ਡਬਲਿਊ 327, ਡੀ ਬੀ ਡਬਲਿਊ 370, ਡੀ ਬੀ ਡਬਲਿਊ 371, ਡੀ ਬੀ ਡਬਲਿਊ 372, ਡੀ ਬੀ ਡਬਲਿਊ 187, ਐਚ ਡੀ
3406, ਐਚ ਡੀ 3386, ਐਚ ਡੀ 3385 ਅਤੇ ਐਚ ਡੀ 3298 ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਪਲਾਟ ਵੀ ਵੇਖ ਸਕਣਗੇ।

ਤੁਸੀਂ ਹੁੰਮ-ਹੁਮਾ ਕੇ ਠੀਕ 9.00 ਵਜੇ ਸਵੇਰੇ ਮੇਲੇ 'ਚ ਰੱਖੜਾ ਕੈਂਪਸ ਤੇ ਪਹੁੰਚੋ

ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ
ਡਾਇਰੈਕਟਰ/ਸਕੱਤਰ-ਜਨਰਲ

ਅਕਸ਼ਯ ਤਾਲੁਕਦਾਰ
ਨੋਡਲ ਅਫਸਰ ਆਈ ਏ ਆਰ ਆਈ-ਕੋਲੈਬੋਰੇਟਿਵ
ਆਊਟਸਟੇਸ਼ਨ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਰੱਖੜਾ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਯੰਗ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਰੱਖੜਾ
(1, ਸਰਹਿੰਦ ਰੋਡ, ਸਾਹਮਣੇ ਗੌਰਮੈਂਟ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ, ਪਟਿਆਲਾ)

ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ : 0175-2364200

ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ ਝੋਨੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਝਾੜ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸਮ

ਸੁਪਰੀਮ-110

ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ :-

- ☆ ਸੁਪਰੀਮ-110 ਇੱਕ ਰਿਸਰਚ ਕਿਸਮ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਬਰੀਡਰ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
- ☆ ਸੁਪਰੀਮ-110 ਮੱਧਮ ਅਵਧੀ ਦੀ ਹੋਰ ਕਿਸਮਾਂ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
- ☆ ਇਹ ਕਿਸਮ ਸਮੇਤ ਪਨੀਰੀ 130 ਤੋਂ 140 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਕ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ☆ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਝਾੜ 36 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਤੱਕ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ☆ ਇਹ ਕਿਸਮ ਹਲਦੀ ਰੋਗ (False Smut, Loose Smut) ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਡੱਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।
- ☆ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੱਦ ਲੱਗਭਗ 103 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੈ ਇਹ ਕਿਸਮ ਡਿਗਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- ☆ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬਿਜਾਈ 15 ਮਈ ਤੋਂ 20 ਜੂਨ ਤੱਕ (ਪੱਦ) ਬੀਜ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- ☆ ਇਸ ਦੇ ਚਾਵਲ ਪਤਲੇ ਅਤੇ ਪੱਕਣ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- ☆ ਇਸ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਯੂਰੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 100 ਤੋਂ 120 ਕਿਲੋ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਕਰੋ।
- ☆ ਇਸ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਪਾਣੀ 10 ਤੋਂ 12 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰੋ।

ਝੋਨੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਾਈਡ ਕਿਸਮਾਂ

ਪੂਸਾ-44 (ਕਰਨਾਲ ਵਾਲਾ)

ਪੀ ਆਰ -126

ਬਾਸਮਤੀ- ਪੀ ਬੀ 1847 (ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ)

ਪੀ ਬੀ- 1885 (ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ)

ਪੀ ਬੀ-1886 (ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ)

ਪੀ ਬੀ-1121

ਪੀ ਬੀ-1509

ਪੀ ਬੀ -1692

ਪੀ ਬੀ -1718

ਪੀ ਆਰ-114

ਪੂਸਾ-1401 (ਬਾਸਮਤੀ)

ਪੀ ਆਰ-130

ਪੀ ਆਰ-131

ਸੱਠੀ ਮੁੰਗੀ

ਭੱਠਲ

ਬੀਜ ਫਾਰਮ

(ਹਸਨਪੁਰ ਵਾਲੇ)

ਸਾਹਮਣੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗੇਟ ਨੰ: 1, ਲੁਧਿਆਣਾ
ਫੋਨ : 0161-5011290, ਮੋਬਾਇਲ : 94174-23247, 98770-10518

ਦਸਲ ਥਣੇ ਫੈਲਾਦ

ਪੇਸ਼ਕ ਤੌਰਾਂ ਤੇ ਪਕੜ
ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਲੋਕੇਸ਼ਨ

ਟਰੂ ਡਿਵੈਲਰ
ਸੈਲ ਵਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਏ

ਹੋਰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ
ਵਿਰੋਧ ਵਾਧਾ

ਅਦਮਲ ਗਲੇਂ ਦਾ ਦਾਦਾ !
ਜਿਆਦਾ ਉਪਜ, ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਿਆਦਾ....

ਉੱਤਮ ਗੁਣਵੱਤਾ

ਜਿਆਦਾ ਉਪਜ

ਬੇਮਿਸਾਲ ਉਪਜ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ

ਉੱਚੀ ਨੂੰ ਮੋੜਾ ਕਰੋ

ਵਸਲ ਨੂੰ ਸਿਰਭਰੋ ਅਤੇ ਹਲਾ ਕਰੋ।